

реалізувати освітню систему. Це може бути директор, якого не чекали, молодий, енергійний, сміливий, ерудований і креативний. Це людина, яка не боїться казати правду, вона самостійно формує свій стиль управління, свій простір і свою педагогіку, їй не треба довго й болісно руйнувати старі принципи і традиції шкільного життя [1].

Отже, успішна школа формується успішним директором. Свобода думки в педагогічному колективі – те, що робить педагогів новаторами. Директор школи має не тільки сприяти формуванню творчого простору у школі, а й сам має постійно вдосконалювати свою діяльність у креативному русі. Адже саме духовно багатий, креативний, творчий керівник може побудувати конкурентоспроможний заклад освіти. Тому оновлення існуючих методів управління та впровадження модернізованих, креативних, творчих методів у практику управлінської діяльності керівників освітніх закладів підвищує її ефективність, спонукає до пошуків новітніх механізмів управління. Першочерговою задачею має бути створення умов щодо системи підготовки та перепідготовки управлінських кадрів, що сприятиме піднесенню на якісно новий рівень діяльності керівника освітнього закладу.

Література:

1. Гладкова В., Лапшина М. Директор школи як лідер змін. URL: <http://dspace.pnpu.edu.ua/bitstream/123456789/198/1/gladkova.pdf> (дата звернення 28.05.2020).
2. Карамушка Л. М. Психологія управління. Київ: Міленіум, 2003. 344 с
3. Комаровська А. В. Імідж керівника освітнього закладу. Управління школою. Вид. група «Основа», № 21, 2011. 94 с.
4. Медіаосвіта та медіаграмотність: підручник / Ред.-упор. В. Іванов, О. Волошенко. / За науковою редакцією В. Різуна. Київ: Центр вільної преси, 2012. 352 с.
5. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. Міністерство освіти і науки України, 2016. URL: <https://cutt.ly/wyHiRZ1> (дата звернення 28.05.2020).
6. Педагогічний словник / Ред. М. Ярмаченко. Київ: Педагогічна думка, 2001. 516 с.

Онопрієнко О. В.

ДІАГНОСТИКА НАВЧЕНОСТІ УЧНІВ ЯК СТАРТОВИЙ ЕТАП ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

На початку кожного навчального року об'єктивно виникає потреба вивчити стан готовності учнів до навчання наступного року, що дозволить забезпечити умови, необхідні для організації планомірного освітнього процесу. У таких обставинах доцільно здійснити педагогічну діагностику освітніх результатів учнів щодо ступеню засвоєння змісту навчання у попередньому класі. Педагогічна діагностика – це складник діяльності вчителя, спрямований на дослідження стану компонентів освітнього процесу [1]. Це дієвий засіб «проникнення в сутність педагогічної ситуації, завданням якого є одержати реальну і по можливості наочну картину розвитку подій...» [2, с. 15].

Діагностика як особливо організована педагогічна дослідницька діяльність є різноплановим і багатофункціональним процесом. Актуальним для початку навчального року є добір методів і засобів діагностики, які дозволяють з'ясувати навченість учнів.

Навченість – це відносно стійка властивість особистості, суттєвим компонентом якої є здатність до навчання. Навченість має комплексний характер, який виявляється на кількох рівнях: рефлексорному (сенсомоторні реакції); когнітивному (фактичні знання, практичні операції і дії); інтелектуальному (узагальнені знання, системи ідеальних операцій і дій) [3]. У шкільному навчанні навченість учнів розглядається як сприйнятливність до засвоєння нового змісту навчання і готовність до переходу на нові рівні розумового розвитку. Це результат попереднього навчання й основа для подальших навчальних досягнень.

Основними показниками навченості учнів можуть бути: темп просування в освоєнні знань і формуванні вмінь, легкість цього освоєння (відсутність напруги, стомлення, переживання задоволення від освоєння знань), гнучкість в перемиканні на нові способи і прийоми роботи, міцність збереження освоєного матеріалу тощо [4].

Діагностика навченості учнів на початку навчального року здійснюється за допомогою різних методів і засобів. Найбільш прийнятним в умовах масової школи і очевидних часових обмежень вважаємо метод вивчення продуктів навчальної діяльності, відображених у письмових, графічних, творчих роботах, малюнках, кресленнях, нотатках про спостереження і враження тощо. Ці продукти допоможуть зібрати необхідні відомості про досягнутий на попередньому етапі навчання рівень знань, умінь і навичок – так званих залишкових результатів навчання. Залишкові результати – це та частина змісту навчання, яка утримується в практиці учнів після стадії вивчення дисципліни і є достатньою для подальшої навчальної діяльності. Це той обсяг навчальних досягнень, який прогнозовано мав би увійти до навчального досвіду учнів після вивчення попереднього блоку, і є достатнім для вивчення чергового навчального блоку. Для з'ясування таких результатів учням пропонується, наприклад, виконати діагностувальні роботи чи окремі завдання.

Діагностувальні роботи (або їх окремі завдання) можуть реалізовуватись по-різному, наприклад, шляхом виконання всіма учнями класу одночасно, як це відбувається під час проведення тематичного контролю; виконання різнорівневих завдань у групах, утворених учнями з приблизно рівними навчальними можливостями; колективного виконання роботи з коментуванням зі спостереженням за відповідями кожної дитини (в умовах малочисельних класів) тощо.

Для вхідної діагностики не суть важливо з'ясувати чітку відповідність навченості критеріям оцінювання навчальних досягнень, які ранжуються за незначними нюансами. На нашу думку, для вхідної діагностики достатньо обмежитись двома полюсами, що показують готовність або неготовність дітей до подальшого навчання за раніше спроектованим навчальним маршрутом для року прийдешнього.

У дослідженні навченості пропонуємо оцінювати виконані учнями діагностувальні завдання за характеристиками індивідуальних відмінностей учнів у навчальній діяльності, узагальнені Г. Клаусом [5]. Подамо нашу інтерпретацію показників навченості дітей 2, 3 і 4 класів у таблиці 1.

Таблиця 1.

**Показники навченості, що засвідчують готовність
учня/учениці до подальшого навчання**

Параметр зіставлення	Позитивний прояв виконання	Негативний прояв виконання
Темп виконання	Швидко; без утруднень; доцільно розподіляє час на роботу; гнучко	Повільно; напружено, з уявними утрудненнями; поверхово;
Мотивація	Охоче; добровільно; за власним бажанням; захоплено; сумлінно	Неохоче; силком; за вказівкою; пасивно; байдуже; з лінню
Регуляція діяльності	Самостійно; незалежно; цілеспрямовано; ретельно; завершено	Несамостійно; за вказівкою; безсистемно; поверхово; незавершено
Когнітивна організація	Усвідомлено; з розумінням наслідків; раціонально	Методом спроб і помилок; випадково; ускладненим шляхом
Загальна оцінка якості виконання	Добре (переважає правильне виконання)	Погано (переважає неправильне виконання).

На основі аналізу результатів виконаних учнями діагностувальних завдань робляться висновки для подальшого планування освітньої діяльності, визначаються напрями взаємодії з учнями та їхніми батьками. Результати діагностики призначені для внутрішнього використання вчителем, вони не підлягають оприлюдненню поза межами класу.

Література:

1. Мартиненко С. М. Діагностична діяльність майбутнього вчителя початкових класів: теорія і практика : монографія. Київ: КМПУ імені Бориса Грінченка, 2008. 434 с.
2. Підласий І. П. Діагностика та експертиза педагогічних проектів: навчальний посібник. Київ: Україна, 1998. 348 с.
3. Гончаренко Семен. Український педагогічний словник. Київ: Либідь, 1997. 376 с.
4. Зимняя И. А. Педагогическая психология. Москва: Логос, 2003. 384с.
5. Клаус Гюнтер. Введение в дифференциальную психологию учения. Москва: Педагогика, 1987. 176 с.

Остапюшин У. І., Проц М. О.

**КООРДИНАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ЗДО І ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ
В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ГОТОВНОСТІ ДІТЕЙ
ДО НАВЧАННЯ В ШКОЛІ**

Наступність дошкільної і початкової освіти забезпечується шляхом єдності підходів до організації життєдіяльності дитини шостого та сьомого